

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
Apare zilnic

Abonamentul:

Un an 2000 Lei. — Șase luni 1000 Lei. — Trei luni 600 Lei. — O lună 200 Lei. — Pentru bănci, autorități și străinătate un an 5000 Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament de sprijin 5000 Lei.

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiilor

un cm.² 10 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiile

se adresează ADMINISTRAȚIEI ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Regim de libertate

Revenirea la constituția din 1866, cu rectificările suferite în 1923, înseamnă pentru țara noastră reîntoarcerea la starea firească, la starea potrivită cu firea blândă și tolerantă a poporului român. Cercetările științifice asupra sufletului românesc și călătorii străini care ne-au vizitat țara mărturisesc despre blândețea, cumințenia, moderația, ospitalitatea și toleranța poporului român. În vreme ce la alte popoare mai înainte ca noi pedeapsa cu moartea este o veche tradiție, iar persecuțiile religioase au atins uneori cruzimi ne mai pomenite, în țara noastră abia de câțiva ani s'a introdus pedeapsa aceasta cumplită și numai după o dărză rezistență din partea opiniei publice, iar despre adevărate persecuții religioase nu se poate vorbi decât dacă ne referim la suferințele îndurate de credincioșii ortodocși în veacurile XVII și XVIII din partea ungarilor, reprezentanții ai romano-catolicismului și protestantismului. Poporul românesc a știut totdeauna că cine seamănă vânt culege furtună; că ura, asprimea, nedreptatea aduc după sine răsbunare, nesupunere, răsvărire.

Revenirea la libertățile cetățenești — libertatea gândirii, a credinței, a cuvântului, a scrisului, a asocierii, a muncii, a schimburilor etc., libertăți fără de care întreaga viață socială tânjește — înseamnă deci o binefacere pentru poporul românesc și mai înseamnă și o dovadă de încredere în cumințenia sa de a se folosi cum se cuvine de libertățile ce i se oferă.

Căci, dacă libertatea este una din însușirile esențiale prin care Dumnezeu a deosebit pe om de întreg restul creaturii și dacă nevoia libertății este fundamentală firii omenești, apoi tot în virtutea libertății sale omul este răspun-

zător de faptele pe care le săvârșește și nu orice faptă a omului poartă pecetea libertății. Numai acele fapte ale sale pot fi socotite ca libere, care sunt conforme cu rațiunea sănătoasă și cu legea morală. A fi liber nu înseamnă a-ți împlini toate poftele, a te lăsa târât de toate capriciile și pasiunile, ci a fi mai tare decât ele, a le înfrânge și a te supune conștient și cu bucurie legii morale înscrisă de Dumnezeu în sufletul tuturor oamenilor.

Nu pot fi deci considerate ca libere faptele unui nebun, ale unui scelerat, ale unui pătimăș. Și nu este drept ca lăcomia unui latifundiar, a unui mare industriaș, a unui comerciant, a unui bancher, în sufletul cărora nu sălășluiește comandamentul iubirii aproapei, al milei, al dreptății, să se prevaleze de principiul umanitar al faimosului „laissez faire“, în numele căruia s'a făcut atâtea crime față de iubirea aproapei. Apariția socialismului și comunismului în veacul trecut nu se explică altfel decât ca o reacțiune împotriva neomenoasei exploatare a omului de către om, sub egida principiului umanitar al libertății, principiu care a dus la groaznicul „sweating system“: exploatarea la sânge a bietului muncitor, lipsit de protecția unei autorități care să stăvilească lăcomia industriașilor și capitaliștilor. Și aici se ajunge totdeauna când libertatea este rău înțeleasă și pusă în slujba egoismului, a plăcerilor ruinătoare și a patimilor josnice.

Fie deci ca neamul românesc să se folosească în chip înțelept de libertățile ce i se oferă acum, dovedindu-se un neam înzestrat cu simțul răspunderii morale, al temerii de Dumnezeu și al rușinii de oameni!

EMILIAN VASILESCU

Semnarea armistițiului între Rusia și România

Londra 13 — Radio Moscova a anunțat astăzi de dimineață că, în urma negocierilor care au avut loc în cursul săptămânii, reprezentanții Uniunii Sovietice, ai Marelui Britanii și ai Statelor Unite au semnat ieri armistițiul împreună cu reprezentanții României. Rusia a fost reprezentată prin comisarul afacerilor externe, dl Molotoff și subcomisarul afacerilor externe Vișinski, iar Marea Britanie și Statele Unite prin ambasadorii lor la Moscova. Actul pentru armistițiu a fost semnat în numele celor 3 puteri de către mareșalul Malinowski.

Ororile comise de unguri la Cornești

— Un reportaj al trimisului nostru special —

Ungurii, după ce au stăpânit cu cruzime Ardealul de Nord patru ani de zile, trecând pe teritoriul de diacoace de linia arbitrajului nedrept delă Viena, s'au dedat la barbarii nemaipomenite.

Au ucis mișelește în comuna Cornești 20 dintre bravii noștri ostași cari au avut nenorocul să cadă în mâinile lor.

Spre mirarea lumii

Ostașii noștri, văzând cadavrele mutilate ale camarazilor lor, au chemat lumea ca să se convingă de aceste acte de barbarie pe cari nu le-au mai întâlnit încă la alt neam. Au dat de veste lumii ca să vadă sălbăcia unui popor „cu civilizație de o mie de ani“.

S'a alcătuit în acest scop, o comisiune mixtă, compusă dintr'un ofițer superior român și un ofițer al armatei aliate ruse, însoțiți de un grup de gazetari, cari aveau rostul de-a lua act de crimele săvârșite de unguri la Cornești [jud. Târn.-mică].

La drum

Cerul era posomorât în ceasul plecării noastre. Era cernit de norii care purtau în sine parcă, toată durerea chinurilor acelor trupuri neînsuflețite care ne așteptau svârțite la margine de șanț. Picuri grei ca plumbul și calzi ca lacrima văduvelor rămase, cădeau din norii îndoliați. Jeleau norii țării pe acești eroi, în locul pruncilor care își așteptau tăticul sfârlit de mâini ucigăse numai pentru vina de-ași fi apărât pământul străbun.

Coviltirul mașinei este ridicat și ne facem plecarea. Sburăm ca gândul. Norii se împrăștie și soarele apare. Praful coloanelor pe lângă cari străbatem, se ridică în vălătuci groși și ne urmărește în chip de stafii. Tăceam cu toții. Cu ochii scrutăm cerul și zarea. În fund două păsări de oțel își caută prada. Nucleul uriaș din marginea drumului, ne adăpostește o clipă. Au trecut, nu se mai văd: putem pleca.

Ne apropiem de linia frontului. Soldați cu statură de bronz și față aspră, se străcoară muți unii câte unul spre linie. Se duc să ajungă pe dușman, împreună cu vitezele trupe ale armatei roșii și să-i ceară socoteală la el acasă.

Deodată, liniștea este frântă de colegul din stânga:

— Câți morți vor fi oare la Cornești?

— Dacă sunt mulți sau puțini, aceasta nu justifică barbaria celor ce au săvârșit-o. În asemenea cazuri nu mai poate fi vorba de cantitate, ci de profunzimea ororii.

— În zare un avion! — ne taie vorba amicul din față.

— Este românesc, răspunde plin de siguranță ofițerul rus.

— Amice, ăștia nu ne lasă nici să ne vedem morții.

— Te pomeniști că nici să-i jelim.

— Să-mi jelesc eroii? Să-mi alung dușmanul de pe pământul meu? Nu mă poate opri om din lumea aceasta! Noi nu stăm la târguială când este vorba de hotarele țării. Nu le cerșim nimănui. Noi ne-am scris totdeauna istoria prin decizia armelor, nu prin târguială. Și abia acum începe a se scrie ultima pagină a României viitoare.

Așa, în lăzburări de gânduri și aprinși la vorbă, mașina aleargă cu noi pe drumul ce duce la Cornești. Cu cât ne apropiem de sat, cerul se gătește de ploaie. Se apropie chiar furtuna.

Furtună sus, și furtună în inimi. La intrarea în sat, din nou alarmă aeriană. Ne adăpostim. Au trecut. Nu semal văd.

Intrăm în Cornești

Poporul este liniștit. Două bisericuțe veghează asupra satului care este cufundat într'o tăcere de rugăciune. Trupurile eroilor mutilați fuseseră scoase de prin șanțuri și curți, și așezate cu cinste în pământ. Morminte proaspete cu cască de eroi împânzesc azi cimitirele bisericilor din Cornești. Ei și-au scris fiecare pagina sa de istorie în cartea neamului nostru, în zilele de 6—8 Septembrie 1944.

Ororile și declarațiile martorilor

1. ...In satul Cornești, am văzut pe ulița str. României câțiva (aproximativ 5—6) soldați români morți pe lângă case. Unul din ei avea nasul și urechile tăiate. Altul era cu gâtul tăiat ...semnat Căpitan...

2. ...In ziua de 9 Sept. 1944 la orele 18, în Cornești am văzut cu ochii proprii un ostaș român mutilat în felul următor: ochii scoși, nasul tăiat cum și urechile ...semnat Sergent...

3. ...In ziua de 10 Sept. 1944 am văzut patru ostași români morți în Cornești dintre cari unul era grav mutilat: cu ochii scoși, nasul și urechile tăiate... semnat refugiat din Șimleu...

4. ...In ziua de 10 Sept. 1944 am auzit că în satul Cornești sunt mai mulți ostași români oribil mutilați de unguri. Cum nu am crezut că acest popor poate fi atât de sălbatic, am plecat în sat pentru a mă convinge. Într'adevăr, după circa 400 mtr. dela intrarea în sat, am văzut doi ostași români morți pe marginea drumului. Cel de al doilea ostaș era cu ambele urechi tăiate precum și jumătate din nas... Am mers mai departe, iar la un colț de drum erau alți doi ostași morți, dintre care unul era tăiat la gât... semnat Lt. rez...

5. ...In ziua de 10 Sept. 1944 am găsit în comuna Cornești în str. României, în curtea unui ungur, pe (aici se scrie numele soldatului și unitatea din care făcea parte)... tăiat la beregată și arerele dela mâini, lângă pragul casei, neavând nici o plagă de glonte. Apoi am găsit un erou necunoscut ars de viu. Un soldat cu ochii scoși și urechile tăiate... semnat Plut...

* * *

În posesia acestor declarații scrise și a clișeele fotografice luate, am plecat spre casă sub lumina focului artileriei noastre grele, ce urmărea pe inamicul în derută.

Veneam în besna nopții cu sufletul cernit de durere. Am văzut în ce chip știu soldații unguri să-și cinstescă uniforma militară.

Pentru ei, este o dovadă în plus; iar pentru noi, o nouă și amară decepție.

Pentru ei, o înjosire a ființei umane, și pentru noi o compătimită a intervertirii sentimentului omeneș.

Tocul istorografului lor, va înțepent aici și va lăsa o pată neagră; iar pentru noi, Corneștiul intră de acum în cununa dela Huedin, Trăsnea și Ip.

NICODIM BELEA

Huedin
Trăsnea
și Ip
Cornești

Invățătura zilei

Urgiți răul. Lipiți vă de ce e bine.

Român 12, 9

CALENDAR CREȘTIN

Biserica ortodoxă prăznuiește:
Joi 14 l. c. — Înălțarea sf. Cruci

Serviciul religios

Joi în 14 Sept. 1944, la înălțarea sf. Cruci, servesc: I. P. Cuv. Arhim. Teodor Scorobet, cons. Dr. Andrei Gălea și Ieronim Grovu, prot. Mihail Neagu și Pr. Ștefan Morariu; diaconii: Anatolie Scurtu și cons. Alexandru Popa. *Predică prot. Mihail Neagu.* La Oastea Domnului predică: cons. Gheorghe Secaș.

FARMACIILE DE SERVICIU

Miercuri 13 l. c.: Victor Lieb, strada Regina Maria 59; Joi 14 Victor Pop str. Regina Maria 36; Vineri 15 Erich Müller, Piața Regele Ferdinand 10; Sâmbătă 16 Stegried Timal, str. Turnului 18.

AVIZ

La Școala Normală de fete „A. Șaguna”, Sibiu, examenul de primire pentru clasa V-a începe în 29 Septembrie 1944, ora 8 a. m. (57) 1-3

Pierdere dureroasă

Zilele acestea a fost dus la locul de veșnică odihnă, în cimitirul Bellu din București, unul dintre cei mai valoroși scriitori ai neamului nostru, LIVIU REBREANU, care prin operele sale s'a împărtășit de cea mai mare prețuire în lumea noastră literară și a fost apreciat în același timp și de străinătatea apusului european. Ardealul rob și pierdut în deosebi una dintre figurile sale cele mai expresive, care a fost Liviu Rebreanu.

Evacuarea Cretei

Londra 13 — Generalul Moeller procedează la evacuarea garnizoanei germane din insula Creta.

Eliberarea

aviatorilor aliați din Bulgaria

Ankara 13 — Din Ankara se anunță sosirea a 342 aviatori aliați, cari fuseseră făcuți prizonieri în Bulgaria. Aviatorii au fost întâmpinați, la sosire, de ambasadorul britanic în Turcia.

În ajutorul Italiei eliberate

New-York 13 — La conferința de presă din săptămâna trecută, Președintele Roosevelt a arătat că opera de ajutorare a Italiei preocupă în cel mai înalt grad cercurile aliate. În ultimul timp, au fost expediate în peninsula cantități considerabile de medicamente și mărfuri, în valoare de peste o sută milioane dolari, cari vor fi desfăcute de mării și micii comercianți italieni.

Președintele Roosevelt și-a exprimat speranța că greutatea de aprovizionare a Italiei vor fi învinse în curând.

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae.

Toți suntem vinovați de acest războiu. El este plata păcatului tuturor. Toți trebuie să ne pocăim și să rugăm pe Dumnezeu să ne dea un cuget nou, curățit de orgoliu și umplut de smerenie.

I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE

Noul primar al Sibiului

Sibiu 13 — Dl General Hanzu, fost rezident regal, a fost numit primar al municipiului Sibiu.

LIBRĂRIILE, cari primesc „Telegraful Român” spre vânzare sunt rugate a anunța administrației Telegraful Român câte exemplare să li se trimită.

Turda a fost eliberată

Sibiu 13 — Trupele noastre au intrat în Turda.

Avansarea generalului Malinowski

București 13 — Dl General Malinowski, comandantul suprem al trupelor sovietice din România, a fost înaintat Mareșal al U.R.S.S.

Arestați și maltratați

Refugiați din Ardealul de Nord, sosiți la Turda, au dat alarmă la autoritățile noastre, că ungurii furioși pentru pierderea definitivă a pământului răpit în 1940, arestează maltratând pe fruntașii români din orașele și satele ardelenice de nord. Preoți, învățători și alți intelectuali, precum și țărani fruntași sunt țărâți în temnițe sau transportați în locuri necunoscute, în credința că dacă «sânt bătuți păstorii, se va risipi turma sufletească» a românilor. Tirania «nemeșilor» însă își va culege în curând roadele meritate.

Un „rămășag” între Președintele Roosevelt și Lordul Halifax

New-York 12 — Într'una din emisiunile sale pentru România Radio-ul american a susținut că sfârșitul războiului se apropie. Tot mai numeroase sunt indiciile în acest sens. Unul dintre ele — cu caracter amuzant — este rămășagul dintre Președintele Roosevelt și Lordul Halifax, ambasadorul Mării Britanii la Washington, privitor la data până la care războiul actual va lua sfârșit.

Firește, cercurile americane nu pot preciza acea dată, ea fiind un „secret” al părților cari au contractat pariul. Dar însuși faptul că cele două înalte personalități conducătoare au recurs la un asemenea act — ni se spune — dovedește că pacea este aproape.

Industria americană de război se pregătește pentru pace

New-York 13 — După cum se anunță din mai multe centre mari americane, industria de război face intense pregătiri pentru a se transforma în industrie de pace.

Este și acesta un semn grăitor despre sfârșitul apropiat al războiului.

SITUAȚIA FRONTURILOR

Marele Stat Major al Armatei Române a dat următorul comunicat asupra operațiilor desfășurate în 12 Septembrie:

In zona Odorhei, trupele noastre înaintează către Nord.

La Nord de cursul mijlociu al Mureșului, trupele noastre, în colaborare cu trupele sovietice, înfrângând dârza rezistență a inamicului, au realizat importante câștiguri de teren.

Toate atacurile inamice în direcția Timișoara au fost respinse peste frontieră.

Se semnalează lupte în regiunea Oravița.

FRONTUL DIN RASARIT

Moscova 13 — Biroul sovietic de informațiuni transmite următorul comunicat:

In cursul zilei de 12 Septembrie la S. și S. V. de orașul Lomșa trupele noastre au dus lupte cu inamicul. In cursul luptelor și-au îmbunătățit pozițiile și au ocupat câteva localități populate.

In România trupele noastre împreună cu trupele române prin lupte au continuat să înainteze și au ocupat orașele **Miercurea Ciucului** [Transilvania de Nord], Blaj, Aiud, Deva și peste 150 localități populate, printre care Saschiz, Țicmandru, Săuca, Dicio-Sânmartin și gările Homorod, Cața și Paloș.

Conform deciziei Sovietului suprem al U. R. S. S. din 12 Sept. a. c., Generalul de Armată Tolbuchin a fost înaintat la gradul de Mareșal.

Frontul din Franța și Italia

Londra 13 — Comandamentul suprem al forțelor aliate expediționare a dat următorul comunicat:

In Franța de Nord unitățile armatei 1-a canadiene au strâns și mai mult cercul în jurul portului Dunkerque. După un puternic bombardament de artilerie și aviație trupele motorizate canadiene au pătruns în oraș dinspre Nord și Est. In prezent luptele de stradă pentru cucerirea acestui oraș continuă.

Fortul Le Havre a fost ocupat de către trupele poloneze și canadiene. Garnizoana germană din acest port a suferit mari pierderi în oameni și materiale de război. Din 5000 germani care opuneau o rezistență în acest port, 3000 soldați și ofițeri germani au fost făcuți prizonieri, iar restul au fost omorâți. Deasemenea comandantul garnizoanei Le Havre a fost grav rănit.

La Boulogne și Calais luptele continuă cu aceeași înverșunare. Garnizoanele germane din aceste porturi sunt supuse unui violent bombardament de pe Mare, din aer și uscat.

La Brest luptele de stradă continuă.

La Nord de Dijon trupele armatei a 7-a americane continuă înaintarea și au ocupat orașele Langres și Chatillon sur Seine.

In Italia între râul Savio și Marea Adriatică toată linia Gotică a fost ocupată de către trupele poloneze. In acest sector se dau lupte crâncene la 4 Km. Sud de Rimini. Artileria grea de pe bordul vaselor aliate din Marea Adriatică bombardează neconținut amplasamente de artilerie din spatele frontului german. In sectorul central al frontului italian trupele armatei a 5-a americane au înaintat 5 Km. la N. de Pistoia și au luat contact cu trupele germane din linia Gotică.

In Serbia, la Sud de Belgrad, trupele mareșalului Tito continuă înaintarea.

La N. de Trier trupele armatei 1-a americane au ocupat orașele Dekirch, Baburg și Lunebach. Orașul Lunebach a fost depășit spre Est cu 8 Km. în direcția Mainz și Frankfurt.

La Sud-Est de Aachen trupele americane continuă înaintarea în interiorul Reichului, în direcția Bonn.

La Est de Liege orașele Eupen, Vervier, Spa și Malmedy, au fost ocupate. In tot cursul zilei de ieri linia Siegfried a fost supusă unui violent bombardament.

La Nord Est de Canalul Albert înaintarea spre frontiera Olandei continuă.

Londra 13 — Patrulă sovietice au pătruns din nou în Prusia Orientală, de unde s'au putut întoarce apoi cu informații prețioase.

București 13 — Ministerul Educației naționale și al Cultelor anunță că începând din ziua de 15 Septembrie a. c. orice corespondență privind ministerul trebuie adresată la București 2, Str. Spiru Haret 12, deoarece până la 20 Septembrie a. c. toate serviciile aceluiași minister se vor înalța în capitală.

Cererile pentru detașare și suplinitură în învățământul secundar se vor adresa la inspectoratele regionale, iar pentru învățământul primar, la inspectoratele județene.

Ruhr și Renania câmpuri de bătaie

Londra 13 — Comandamentul aliat a avertizat populația din ținuturile Ruhr și Renania că în curând în acele locuri va fi câmp de bătaie. Lucrătorii din toate întreprinderile, în legătură mai ales, cu războiul, au fost sfătuiți să-și caute adăpost în locuri cât mai ferite, pentru a-și salva viața.

Ultima Oră

București 13 — Membrii guvernului au depus jurământul în fața M. S. Regelui astăzi de dimineață la ora 11.

Moscova 13 — Bătălia pentru Tg.-Mureș și Cluj a început. Armatele ruso-române înaintează dinspre Sud, Sud-Est și Nord-Est.

București 13 — Agenția sovietică Tass anunță că s'a proclamat starea de asediu în toate regiunile de graniță ale Germaniei.

Ediția și tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu.